

naar en Anden søgte om noget Lignende næste Aar, saa blev det afflaaet, skjøndt det ene syntes at have ligesaa megen Grund for sig som det Andet. Det var derfor vistnok ønskeligt, om der kunde faaes en Lovbestemmelse i denne Henseende, saaledes at disse Bevillinger kunde undgaaes, og at Friheden kunde blive noget mere almindelig. At det vil være af Bigtighed for Landboerne, at der boer Handels- og Haandværkere rundt omkring paa Landet, er det jo let at indsee. Nu skulle de meget ofte gjøre lange Reiser, for at faae et ubetydeligt Arbejde udført eller for at kjøbe en eller anden Vare. Man kan omtrent ansee det som en Beshyttelsestold; den har i det Mindste det tilfælles med en Beshyttelsestold, at en stor Deel af Uudsaatterne blive udsatte for at have Udgifter, Arbejde og Besvær, for at andre private Folk kunne nyde en Fordeel, og, ligesom Beshyttelsestolden nu i Almindelighed ansees for at være forkastelig, saaledes troer jeg, at det Samme maa være Tilfældet med den udelukkende Ret, som Kjøbstæderne nu skulde ansees at være i Besiddelse af. Jeg vil imidlertid paa ingen Maade have, at Kjøbstæderne skulle forurettes, ikke engang, at de skulle udsættes for nogetsomhelst Tab, som kunde undgaaes. Jeg troer, at mange Kjøbstæder ere i det Tilfælde, at de aldeles ikke vilde tabe, men endog vinde ved, at Næringsfriheden blev almindelig paa Landet. De store Kjøbstæder, som have Toldsteder, Udsibningssteder, og som allerede have stor Handel og Formue, ville uden Tvivl vinde derved; hvorimod jeg indrømmer, at mindre Kjøbstæder, der ligge inde i Landet, og hvor Indbyggerne fornemmelig leve af Udsalg til de omkringboende Landmænd og ved at arbejde for dem, maaskee vilde lide Tab derved; jeg er ikke vis derpaa, men det er muligt, og det er det, jeg ønsker undersøgt, og derfor er det, at jeg har foreslaaet Nedsættelsen af en saadan Commission. Der kan være flere Spørgsmaal, som maae blive Gjenstand for Undersøgelse, inden en almindelig Næringsfrihed indføres; men det, hvortil jeg har tænkt mig, at Commissionens Virksomhed skulde indskrænke sig, er i Særleshed vore Kjøbstæders Forhold. For at Næringsfrihed kunde finde Sted paa Landet, maatte

man sørge for, at Betingelserne for Næringsdriften paa Landet og i Kjøbstæderne bleve omtrent de samme. Dertil vil udfordres, at Beskatningen, saavel hvad Statskatter som hvad Communeskatter angaaer, bliver nogenlunde den samme. I den Henseende finder jo endnu nogen Forskjel Sted, skjøndt en stor Forskjel er udsævnnet ved Consumtionens Ophævelse. Dernæst maatte Udgangen til at drive saadan Næring ogsaa være underkastet omtrent de samme Betingelser. Nu skal der overalt i Kjøbstæderne tages Borgerstab, for at kunne drive Næring; det anseer jeg for en forældet Indretning. Jeg veed egentlig ikke, hvorfor man skal tage Borgerstab for at drive Næring i en Kjøbstad, naar man ikke skal gjøre det paa Landet. Fra ældre Tid have Kjøbstæderne været Communer, som egentlig alene have bestaaet af Borgere; men efter den nuværende Forsatning vil det ikke kunne gaae an at unddrage de Kjøbstadboere, som ikke ere Borgere, fra at være Deeltagere i Communen. Jeg er vis paa, at der ikke i en ny Communallov vil blive taget den Bestemmelse, at Ingen er valgbar eller valgberettiget, medmindre han har taget Borgerstab, saa jeg antager, at Borgerstab slet ikke er nødvendigt; men nu skal det, som sagt, tages af Enhver, som vil drive Næring i Kjøbstæderne, og det medfører en heel Deel Beføstning. Desuden skulde en stor Deel indtegnes i et Laug for at kunne drive Næring i Kjøbstæderne, og det er heller ikke Tilfældet paa Landet; det er ogsaa en Forskjel, som maatte ophæves. Men dette med mere vil kunne være Gjenstand for den Commissionens Undersøgelse, som jeg har tilladt mig at foreslaae nedsat. At de, som drive Næring, maae betale Noget derfor, er naturligt; men det mener jeg burde være en Næringskatt eller en Indkomstkatt, men ikke en Betaling, som skal erlægges, fordi man har istinde at drive Næring. Naar En nedsætter sig for at drive Næring, saa er det jo meget uvisst, hvorvidt hans Foretagende vil lykkes, og i hvilket Omfang han vil komme til at drive Næringen. Men nu ere de Udgifter som oftest meget betydelige, som en Mand har, naar han skal nedsætte sig; de ere de samme for t. Ex. en Muurmester, der maaskee holder 100 Svende,